

Ефективна комунікація	Самоконтроль	Емпатія	Кооперація	Аналіз проблем і прийняття рішень	Запобігання конфліктам та їх розв'язання	Асертивність	Самооцінка, самоповага	Повага до прав людини	Гендерна чутливість	Активне громадянство
-----------------------	--------------	---------	------------	-----------------------------------	--	--------------	------------------------	-----------------------	---------------------	----------------------

Тренінг 6. Як залагодити конфлікт

Мета

Навчати дітей запобігати конфліктам, уникати образ, мирно розв'язувати конфлікти, тактовно обстоювати свою думку, дискутувати за допомогою аргументів.

Результати навчання

Наприкінці заняття учні:

- *пояснюють*, чому в конфліктній ситуації треба шукати рішення, яке підходить усім; чому не можна дражнитися;
- *називають* приклади ситуацій, у яких варто поступатися; правила, які допомагають запобігати конфліктам і мирно вирішувати їх.

Обладнання і матеріали

- Класна дошка і кольорова крейда або фліпчарт і фломастери.
- Комп'ютер, доступ до інтернету, мультимедійний проектор (бажано).

Що підготувати заздалегідь

- Роздрукувати роздавальні матеріали для учнів.
- Перевірити презентацію до теми «Як залагодити конфлікт».

Орієнтовний план уроку

Стартові завдання	5 хв
Аналіз ситуації	3 хв
Мозковий штурм «Причини виникнення конфліктів»	7 хв
Аналіз ситуацій	5 хв
Аналіз ситуації	5 хв
Руханка «Мишоловка»	2 хв
Вправа «Правила кота Леопольда»	5 хв
Підсумкові завдання	8 хв
Усього тривалість	40 хв

Стартові завдання (повторити попередній матеріал і перейти до нового)

1. Зворотний зв'язок із минулим заняттям: «Про що ми говорили на минулому уроці? Яке у вас було домашнє завдання?» Вислухайте відповіді.
2. Знайомство. *Слово вчителя:* «Будь ласка, по черзі розкажіть найцікавіше з того, що ви почули під час виконання домашнього завдання».

Якщо у класі надто багато учнів або у вас не вистачає часу, виконайте цю вправу в парах.

3. Актуалізація теми: «Як ви гадаєте, як уміння слухати допомагає уникати суперечок і конфліктів?» (*Коли люди уважно слухають, вони краще розуміють одне одного.*)

Підсумуйте: «На попередньому уроці ми вчилися слухати, а сьогодні дізнаємось, як запобігати конфліктам і мирно вирішувати їх».

Аналіз ситуації (пояснити, що завжди варто шукати рішення, прийнятне для всіх)

Слово вчителя: «Коли люди спілкуються між собою, разом живуть, навчаються або граються, у них можуть виникнути суперечності, які називають конфліктами».

Запропонуйте учням розглянути малюнки, подані у Завданні 1 в Роздавальних матеріалах, і скласти за ними оповідання (описати, що зображено на кожному малюнку).

Завдання 1

Складіть оповідання за малюнками. Обговоріть відповіді на запитання:

- ✓ Який конфлікт виник у баранців?
- ✓ Який вихід із ситуації вони знайшли?
- ✓ Що відчували баранці на початку конфлікту, а що – по його завершенні?

Якщо виник конфлікт, слід шукати рішення, яке буде прийнятним для всіх

Запитання для обговорення:

- Який конфлікт виник у баранців? (Вони були зв'язані і тяглися за їжею у різні боки.)
- Який вихід із ситуації вони знайшли? (Вони вирішили спочатку поїсти з одного кущика, а потім – з іншого.)
- Що відчували баранці на початку конфлікту, а що – після його завершення? (Спочатку були розгублені, сердиті, а потім – задоволені.)

Підсумуйте: «Якщо виник конфлікт, потрібно шукати рішення, яке прийнятне для всіх».

Мозковий штурм «Причини виникнення конфліктів» (з'ясувати можливі причини конфліктів)

1. Запропонуйте дітям відповісти на запитання: «Чому, на вашу думку, між дітьми виникають конфлікти?»
2. Вислухайте відповіді і запишіть їх на дошці, не виправляючи і не коментуючи.

3. Упевніться, що серед названих причин є непоступливість (упертість) та обзивання (вигадування образливих прізвиськ). За потреби додайте їх та підкресліть ці два пункти.

Аналіз ситуацій (з'ясувати можливі наслідки конфліктів)

1. Прочитайте казку Костянтина Ушинського «Два козлики».

«Одного разу два вперті козлики зустрілися на вузькій колоді, перекинутій через струмок. Обом одночасно перейти струмок було неможливо; треба було одному повернутися назад, дати іншому дорогу.

— Поступися мені дорогою, — сказав один.

— От іще! Диви, який поважний пан, — відповів другий. — Рачкуй назад, я перший зійшов на місток.

— Ні, брате, я набагато старший за тебе роками, і я нізащо не поступлюся тобі дорогою!

І обидва, не довго думаючи, зіткнулися міцними лобами, зчепилися рогами і, впираючись тоненькими ніжками в колоду, стали битися. Але колода була мокра: обидва впертюхи послизнулися й шубовснули у воду».

Запитання для обговорення:

- Чому виник конфлікт між козликами? (Бо жоден не хотів поступитися іншому.)

2. Перегляньте мультфільм «Міст» (2:19 хв).

<http://autta.org.ua/ua/materials/material/M-st/>

Запитання для обговорення:

- Як поводитися Лось і Ведмідь на містку?
- До чого це призвело?
- Як вчинили Зайчик і Єнот?
- Наведіть приклади подібних ситуацій із нашого життя.

Підсумуйте: «Щоб мирно розв'язувати конфлікти, треба вміти поступатися».

Аналіз ситуації (пояснити, що обзивання провокують конфлікти)

1. Слово вчителя: «Грапляється, що діти самі провокують конфлікт, коли вигадують один для одного образливі прізвиська. Тоді вони стають схожими на папугу Гейти.
2. Прочитайте притчу «Гей, ти!» (Завдання 2 у Роздавальних матеріалах для учнів.)

Завдання 2

Гей, ти!

Ніхто зі звірів не хотів проходити повз будиночок, в якому жив папуга Гейти. Інакше його й не називали, тому що найулюбленіший вираз папуги був «Гей, ти!». Побачить він бегемота і кричить:

– Гей, ти, бегемоте! Не пролізеш у ворота! Побачить носорога – і проходу не дає:

– Гей, ти, носоріг! Не чіпляйся за поріг!

Кому захочеться повз такого задираку проходити? Але доводилося. Адже будиночок папуги стояв на центральній вулиці, саме навпроти центрального універмагу.

Та найбільше був незадоволений цими дражнилками директор універмагу жираф Довгов'язик, тому що до нього майже перестали заглядати покупці. Нікому не хотілося, щоб його при всіх дражнили.

І тоді жираф придумав хитрий хід. Він подарував папузі до дня народження новеньке дзеркало.

Побачив Гейти своє відображення у дзеркалі й вирішив, що це інший папуга на нього дивиться.

Відтоді він увесь час стирчить біля дзеркала і сам себе дражнить:

– Гей, ти, папуго! Сиди вдома, волоцюго!

Михайло Пляцковський

- ✓ Що відчували звірі, коли їх обзивав папуга?
- ✓ Чому в нього не було друзів?
- ✓ Що можна сказати тому, хто дражниться?

112

Запитання для обговорення:

- Що відчували звірі, коли їх обзивав папуга? (Їм було неприємно.)
- Чому в нього не було друзів? (Бо з тими, хто обзивається, не дружать.)
- Що можна сказати тому, хто дражниться? (Хто обзивається, той сам називається; припини дражнитися, якщо хочеш мати друзів.)

Підсумуйте: «Називай людей на ім'я. Обзивання породжують конфлікти».

Руханка «Мишоловка»

- Запропонуйте учням стати в коло і, взявшись за руки, утворити «мишоловку», а двом-трьом учням стати «мишенятами».
- Діти в колі, взявшись за руки та під-

нявши їх угору, рухаються по колу зі словами:

Як нам миші надоїли,
Все погризли, все поїли!
Стережіться же, хитруні,
Доберемося до вас!
Ось поставим мишоловку,
Переловим всіх за раз!

- У цей час мишки забігають у коло та вибігають із нього. З останніми словами «...всіх за раз» – діти присідають і опускають руки (*мишоловка закривається*).
- Мишки, які не встигли вибігти з кола, вважаються спійманими і стають у коло. Обирають інших мишок.

Вправа «Правила кота Леопольда»

1. Перегляньте фрагмент мультфільму «Скарб кота Леопольда». (0:53 хв)

<http://autta.org.ua/ua/materials/material/Fragment-multf-lmu--Klad-kota-Leopolda-/>

Додаток 6.1

Ситуація 1: ти зайшов до класу, а за твоєю партою сидить інший учень.

Ситуація 2: ти позичив однокласникові свою річ, а він повернув її зламанною.

Ситуація 3: ти позичив однокласникові свою книжку, а він повернув її забрудненою.

Ситуація 4: ти зайшов у їдальню, а на твоєму місці сидить інший учень.

Ситуація 5: ти стоїш у черзі, щоб покататися на гойдалці, а однокласник, який обіцяв звільнити гойдалку через 5 хвилин, катається вже півгодини і не хоче поступитися тобі місцем.